

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
Географски факултет

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

Предмет: Реферат о урађеној докторској дисертацији кандидаткиње мср Јелене Белиј

Одлуком Наставно-научног већа Географског факултета Универзитета у Београду, бр. 194 од 25.04.2017. године, именовани смо за чланове Комисије за преглед, оцену и одбрану докторске дисертације кандидаткиње мср Јелене Белиј под насловом

„УЛОГА РАМСАРСКИХ ПОДРУЧЈА У КРЕИРАЊУ ИНТЕГРАЛНЕ ТУРИСТИЧКЕ ПОНУДЕ ВОЈВОДИНЕ“

После прегледа достављене Дисертације и других пратећих материјала, и разговора са Кандидаткињом, Комисија је сачинила следећи

РЕФЕРАТ

1. УВОД

1.1. Хронологија одобравања и израде дисертације

Мср Јелена Белиј успешно је завршила мастер студије на смеру Туризмологија 2012-е године на Универзитету у Београду - Географском факултету, одбравивши мастер рад под називом „Туристичка валоризација општине Крушевац“. Захтев за одобрење израде докторске дисертације мср Јелена Белиј подноси Универзитету у Београду - Географском факултету у фебруару 2015-е године. На седници Наставно-научног већа Универзитета у Београду - Географског факултета, одржаној 24. марта 2015-е године, формирана је Комисија за оцену испуњености услова и оправданости теме за израду докторске дисертације кандидаткиње мср Јелене Белиј, под насловом „УЛОГА РАМСАРСКИХ ПОДРУЧЈА У КРЕИРАЊУ ИНТЕГРАЛНЕ ТУРИСТИЧКЕ ПОНУДЕ

ВОЈВОДИНЕ“. Извештај Комисије о испуњености услова и оправданости теме за израду односне докторске дисертације кандидаткиње мср Јелене Белиј усвојен је на седници Научно-наставног већа Универзитета у Београду - Географског факултета, одржаној 23. априла 2015-е године. Веће научних области грађевинско-урбанистичких наука Универзитета у Београду дало је сагласност за израду дисертације „УЛОГА РАМСАРСКИХ ПОДРУЧЈА У КРЕИРАЊУ ИНТЕГРАЛНЕ ТУРИСТИЧКЕ ПОНУДЕ ВОЈВОДИНЕ“ кандидаткиње мср Јелене Белиј, на седници одржаној 26. маја 2015-е године.

1.2. Научна област дисертације

Дисертација припада научној области Туризмологија, за коју је матичан Географски факултет Универзитета у Београду. Ментор ове дисертације је др Добрица Јовичић, редовни професор Универзитета у Београду - Географског факултета, чије компетенције за менторство потврђују следећи објављени радови:

1.	Jovicic, D. (2017): From the traditional understanding of tourism destination to the smart tourism destination, <i>Current Issues in Tourism</i> , (online). doi: 10.1080/13683500.2017.1313203. Impact factor: 1.733 y 2015. г.	M21
2.	Jovicic, D. (2016): Cultural tourism in the context of relations between mass and alternative tourism, <i>Current Issues in Tourism</i> , 19 (6): 605-612. doi: 10.1080/13683500.2014.932759. Impact factor: 1.733 y 2015. г.	M21
3.	Jovicic, D. (2016): Key issues in the conceptualization of tourism destinations, <i>Tourism Geographies</i> , 18 (4): 445-457. doi: 10.1080/14616688.2016.1183144. Impact factor: 1.235 y 2015. г.	M22
4.	Jovicic, D. (2014). 'Key issues in the implementation of sustainable tourism'. <i>Current Issues in Tourism</i> , 17 (4): 297-302. doi:10.1080/13683500.2013.797386. Impact factor: 0.958 u 2014. г.	M23
5.	Jovičić, D. (2012): The Influence of Environment and Energy Macro Surroundings on the Development of Tourism in the 21 st Century, <i>Collegium Antropologicum</i> , Vol 36, No. 2, UDC 572, ISSN: 0350-6134, pp. 697-704. . Impact factor: 0.414 y 2012. г.	M23
6.	Jovičić D. (2011). Socio-cultural impacts of contemporary tourism. <i>Collegium Antropologicum</i> 35 (2), pp. 509-605. ISSN:0350-6134. Impact factor: 0.614 y 2011. г.	M23
7.	Dragin, A., Jovicic, D., Boskovic, D. (2010). Economic Impact of Cruise Tourism along the Paneuropean Corridor VII. <i>Economic Research</i> Vol. 23, No. 4, pp. 127-141. ISSN:1331-677X . Impact factor: 0.118 y 2010. г.	M23
8.	Dragičević, V., Jovičić, D., Blešić, I., Stankov, U., Bosković, D. (2012): Business Tourism Destination Competitiveness: a case study of Vojvodina province (Serbia), <i>Ekonomska istraživanja-Economic Research</i> , Vol. 25, No. 2, ISSN: 1331-677X, UDK 338, pp. 311-332. Impact factor: 0.273 y 2012. г.	M23

1.3. Биографски подаци о кандидаткињи

Мср Јелена Белиј је рођена 5-ог фебруара 1988. године у Крушевцу, где је завршила основну и средњу медицинску школу.

Основне студије на смеру Туризмологија на Универзитету у Београду - Географском факултету уписала је школске 2007/2008. године, а дипломирала 2011. године са просечном оценом 9,14. Тема завршног рада била је „Улога туризма у привредном развоју општине Крушевац“, под менторством Проф. др Добрице Јовичића.

Мастер студије на Универзитету у Београду - Географском факултету, смер Туризмологија, уписала је школске 2011/2012. године, које завршава са просечном оценом 10,00. Мастер рад под насловом „Туристичка валоризација општине Крушевац“ одбранила је 2012. године, под менторством Проф. емеритуса др Стевана Станковића.

Докторске академске студије уписала је 2012. године на Универзитету у Београду - Географском факултету.

2. ОПИС ДИСЕРТАЦИЈЕ

2.1. Садржај дисертације

Основни текст дисертације мср Јелене Белиј, под називом “УЛОГА РАМСАРСКИХ ПОДРУЧЈА У КРЕИРАЊУ ИНТЕГРАЛНЕ ТУРИСТИЧКЕ ПОНУДЕ ВОЈВОДИНЕ”, написан је на 256 страна на српском језику, садржи 45 слика, 52 табеле и 15 графикона. У изради дисертације коришћено је 355 библиографских јединица, а поред тога коришћени су и подаци са Интернета (28 адреса интернет сајтова).

Структуру дисертације чине 12 повезаних поглавља:

1. УВОД (стр. 8-14)
2. МЕТОДОЛОШКИ КОНЦЕПТ ИСТРАЖИВАЊА (стр. 15-19)
3. ТЕОРИЈСКИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА (стр. 20-40)
4. РАМСАРСКА ПОДРУЧЈА ВОЈВОДИНЕ КАО ТУРИСТИЧКЕ ДЕСТИНАЦИЈЕ (стр. 41-90)
5. КЉУЧНЕ ОДЛИКЕ ТУРИСТИЧКЕ ПОНУДЕ ВОЈВОДИНЕ (стр. 91-103)
6. ДОСАДАШЊИ РЕЗУЛТАТИ ТУРИСТИЧКЕ ВАЛОРИЗАЦИЈЕ РАМСАРСКИХ ПОДРУЧЈА (стр. 104-119)
7. ТЕОРИЈСКО УТЕМЕЉЕЊЕ ПОЈМА ЗАДОВОЉСТВО ТУРИСТА (стр. 120-35)
8. НАЛИЗА ФАКТОРА КОЈИ УТИЧУ НА ЗАДОВОЉСТВО ТУРИСТА У РАМСАРСКИМ ПОДРУЧЈИМА ВОЈВОДИНЕ (стр. 136-183)

9. МЕРЕ И АКТИВНОСТИ ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ТУРИСТИЧКЕ ФУНКЦИЈЕ РАМСАРСКИХ ПОДРУЧЈА И ЊИХОВО ИНТЕГРИСАЊЕ У ТУРИСТИЧКУ ПОНУДУ ВОЈВОДИНЕ (стр. 184-192)
10. МЕЂУНАРОДНА ИСКУСТВА ДОБРЕ ПРАКСЕ У ТУРИСТИЧКОЈ ВАЛОРИЗАЦИЈИ РАМСАРСКИХ ПОДРУЧЈА ДРЖАВА У ОКРУЖЕЊУ (стр. 193-199)
11. ПЕРСПЕКТИВЕ ТУРИСТИЧКОГ РАЗВОЈА РАМСАРСКИХ ПОДРУЧЈА КАО БИТНОГ СЕГМЕНТА ТУРИСТИЧКЕ ПОНУДЕ ВОЈВОДИНЕ (стр. 200-205)
12. ЗАКЉУЧАК (стр. 206-209)

Истовремено поглавља карактеришу бројни поднаслови хијерархијски нижег ранга. Структура дисертације је јасна и прецизна у формалном и садржајном смислу.

2.2. Кратак приказ појединачних поглавља

Уводно поглавље обухвата анализу научних основа за тумачење улоге туристичког промета Рамсарских подручја у целокупној туристичкој понуди Војводине, кроз дефинисање предмета истраживања, циљева и задатака, као и постављање научних хипотеза.

У поглављу *Методолошки концепт истраживања* анализирани су методе истраживања употребљене приликом израде дисертације. Методолошки концепт формиран је у складу са постављеним циљевима, задацима и структуром рада, а подразумевао је употребу стандардних и прилагођених метода, чије је комбиновање имало за циљ да се фокусира географски аспект проучавања. Такође је дат кратак осврт на публикације и истраживања која су се бавила проблематиком развоја туризма у Рамсарским подручјима Војводине, као и на истраживања посвећена овим осетљивим природним добрима на глобалном нивоу. Ова истраживања су послужила као валидна основа за решавању циљева истраживања у овој дисертацији.

Теоријски оквир истраживања је назив поглавља у коме се анализира историјат активности заштите природе у Србији, затим специфичности заштите влажних и мочварних станишта на основу Рамсарске конвенције, као и концепти одрживог туризма и екотуризма. Акцент је стављен на разјашњавање и правилно тумачење односних појмова, како би се обезбедиле адекватне смернице за организовање правилног развоја туризма у Рамсарским подручјима Војводине.

Поглавље *Рамсарска подручја Војводине као туристичке дестинације* представља комплексно поглавље, у коме је дат приказ Рамсарских подручја Војводине као појединачних дестинација (положај, мотивска основа за развој туризма, постојећи облици туристичког промета, перспективе будућег развоја туризма). Такође, анализирано је постојеће стање материјалне базе за развој туризма у Рамсарским подручјима Војводине, како у погледу обима тако и у погледу квалитета инфраструктурних садржаја, као и промет туриста у овим подручјима.

У поглављу *Кључне одлике туристичке понуде Војводине* анализирана је мотивска основа за развој туризма у Војводини, материјална база за развој туризма у Војводини, затим специфични облици туризма и промет туриста у Војводини. Посебно је анализирана заступљеност Рамсарских подручја у туристичкој понуди Војводине.

Досадашњи резултати туристичке валоризације Рамсарских подручја је поглавље у коме су урађене SWOT и PESTEL анализе на примерима Рамсарских подручја Војводине.

Својом комплексношћу и научно-истраживачким значајем одликује се поглавље *Теоријско утемељење појма задовољство туриста*, у оквиру кога су анализирана различита истраживања појмовног одређења задовољства туриста (концепт и димензије задовољства, концепт квалитета услуга и задовољства услугом) са посебним освртом на задовољство туриста у заштићеним природним добрима.

Анализа фактора који утичу на задовољство туриста у Рамсарским подручјима Војводине је поглавље у коме је спроведена анализа свих фактора који утичу на задовољство туриста у Рамсарским подручјима Војводине (нпр. природни туристички мотиви, задовољство услугом, инфраструктурни садржаји). Добијени резултати анкетних истраживања показали су да су туристи у Рамсарским подручјима у Војводини најзадовољнији атрактивним атрибутима природних туристичких мотива.

Поглавље *Мере и активности за унапређивање туристичке функције Рамсарских подручја и њихово интегрисање у туристичку понуду Војводине* обухвата анализу: значаја интегралног приступа развоју туризма, усклађивања односа туризма и заштите природе, улоге информативно-пропагандних активности, и значаја пословне сарадње управних органа Рамсарских подручја, домицилног становништва и представника туристичке привреде.

У поглављу *Међународна искуства добре праксе у туристичкој валоризацији Рамсарских подручја држава у окружењу* анализирана су искуства туристичког активирања Рамсарских подручја у суседним земљама (нпр. Копачки Рит, Геменц и Делта Дунава), која могу послужити као примери добре праксе развоја туризма у овој врсти заштићених природних добара.

Перспективе туристичког развоја Рамсарских подручја као битног сегмента туристичке понуде Војводине представља поглавље у оквиру кога се указује на смернице будућег развоја туризма у Рамсарским подручјима Војводине. У складу са тим, посебан акценат у наредном периоду треба ставити на активности повезивања, односно умрежавања Рамсарских подручја Војводине и прекограничну сарадњу у овом домену.

У *Закључку* се наглашава да, с обзиром да Рамсарска подручја Војводине још увек немају јасно профилисану понуду на туристичком тржишту, концепт одрживог развоја треба да буде основна смерница туристичког активирања ових подручја, што ће бити велики изазов и озбиљан задатак за управне органе ових добара, али и друге stakeholder-е укључене у туристичко привређивање. Како је задовољство туриста један од кључних индикатора одрживог развоја туризма, јер пресудно утиче на поновљене посете одређеној дестинацији и преношење позитивних/негативних препорука будућим посетиоцима, посебна пажња се мора посветити јачању и контроли оних фактора који, у највећој мери, утичу на задовољство туриста у Рамсарским подручјима Војводине. У *Закључку* је, такође, указано на неопходност унапређења функција менаџмента и маркетинга у Рамсарским подручјима, и

коришћења примера добре праксе у развоју туризма у овој врсти заштићених природних добара, остварене у земљама ближег окружења.

3. ОЦЕНА ДИСЕРТАЦИЈЕ

3.1. Савременост и оригиналност

Савременост ове дисертације проистиче из чињенице да је концепт одрживог туризма данас основна смерница у управљању заштићеним природним добрима, укључујући Рамсарска подручја, која треба да омогући остваривање економских циљева, уз истовремену заштиту културних вредности, социјалног интегритета локалних заједница, кључних еколошких процеса, и оптимално задовољење потреба туристичких посетилаца ових подручја, у мери у којој је то објективно могуће. Сходно томе, истраживању могућности развоја туризма у Рамсарским подручјима као комплексним и јединственим природним атракцијама током протекле две деценије у Европи и другим деловима света, придаје се велика пажња, што подразумева и континуирано развијање смерница и механизма управљања овим заштићеним добрима изражених атрибута туристичке атрактивности.

Рамсарска подручја наше земље која се налазе у Војводини - а то су: Обедска бара, Лудашко језеро, Царска бара-Стари Бегеј, Слано Копово, Горње подунавље, Засавица, Лабудово окно и Ковиљско-петроварадински рит - имају значајан удео у туристичкој понуди овог дела Србије. У досадашњем периоду је било парцијалних истраживања посвећених проблематици развоја туризма у појединим од поменутих подручја, односно анализи међусобног односа заштитне и развојне функције ових добара. Међутим, за разлику од ових парцијалних приступа истраживању, кандидаткиња је у изради дисертације настојала да целовито сагледа разноврсне могућности туристичког активирања Рамсарских подручја Војводине, детаљно анализира еколошке, социо-културне и економске аспекте развоја туризма у овим добрима, и на, научно објективан начин, сагледа начине интегрисања туристичке понуде Рамсарских подручја у јединствену туристичку понуду Војводине, као мотивски хетерогеног и туристички веома перспективног дела наше земље. У спровођењу овог научног истраживања кандидаткиња је уважила савремена теоријска знања из домена развоја туризма у Рамсарским подручјима као специфичним заштићеним добрима, актуелне тржишне трендове и искуства добре праксе туристичког активирања Рамсарских подручја у свету, константно водећи рачуна да Рамсарска подручја Војводине сагледава у контексту досадашњих резултата и перспектива развоја туризма у Војводини као целини.

Дисертација је заснована на анализи теоријског оквира за развој туризма у Рамсарским подручјима, оцени досадашњег степена туристичке валоризације Рамсарских подручја која се налазе у Војводини, и сагледавању места и улоге које ова заштићена добра имају у интегралној туристичкој понуди Војводине. Спровођење овакве комплексне анализе омогућила је примена адекватне методологије, утемељене на комбиновању различитих методолошких техника које је кандидаткиња прилагодила специфичностима Рамсарских подручја Војводине и карактеристикама досадашњег развоја туризма у њима. На тај начин је створена валидна и довољно широка основа за комплексно и целовито сагледавање актуелног

стања развоја туризма у Рамсарским подручјима Војводине, и дефинисање предлога и смерница за успешније инкорпорирање туристичких садржаја ових подручја у интегралну туристичку понуду Војводине.

3.2. Осврт на референтну и коришћену литературу

Обим и квалитет презентованих библиографских јединица су у складу са научним приступом и постављеним циљевима и задацима истраживања. Раније је већ споменуто да је у раду коришћен импозантан број библиографских јединица и интернет извора што је у складу са трендовима у савременим научним истраживањима. При избору обима и квалитета коришћених извора литературе показан је висок степен научне и стручне зрелости, самосталности и актуелности. У раду је коришћена инострана и домаћа литература, са већим уделом литеаратуре са енглеског говорног подручја, што је разумљиво, јер су се инострани аутори више бавили проблематиком која је предмет дисертације. Литература са енглеског говорног подручја је у највећој мери коришћена у постављању теоријско-методолошке основе истраживања. Домаћи извори литературе послужили су као валидна основа за целовито сагледавање досадашњих резултата и проблема развоја туризма у Рамсарским подручјима у Војводини. Највећи део коришћених библиографских јединица је објављен у последњих десетак година што обезбеђује њену несумњиву актуелност. Коришћена је литература практично свих водећих иностраних и домаћих аутора који се баве проблемима истраживања у дисертацији.

3.3. Опис и адекватност примењених научних метода

Примењене научне методе су омогућиле остварење постављеног задатка истраживања. Комплексност и интердисциплинарност истраживања захтевала је примену одговарајућег сета метода, поступака и истраживачких техника које припадају различитим научним дисциплинама. Срж методолошког поступка чине анализа, синтеза, компаративна метода, математичко-статистичка метода, картографска метода, метода анкетања и метода интервјуисања. Коришћене методе одговарају конкретно постављеном начину истраживања и хипотетичким оквирима дисертације. Применом наведених метода и критичким приступом истраживању осигурано је остварење постављених циљева и задатака. Посебно треба истаћи значај примене методе анкетања, математичко-статистичке методе и методе компарације, што је омогућило да се на комплексан и холистички начин сагледа актуелно стање развоја туризма у Рамсарским подручјима Војводине, и дефинишу смернице и задаци за унапређење туристичког активирања ових заштићених природних подручја и њихово адекватније инкорпорирање у интегралну туристичку понуду Војводине.

3.4. Применљивост остварених резултата

Резултати научних истраживања до којих се дошло израдом ове дисертације имају наглашен апликативни карактер, јер су путем њих креиране значајне смернице и упутства за рад низа интересних партнера инволвираних у проблеме

развоја туризма у Рамсарским подручјима и другим заштићеним природним добрима у Војводини, али и нашој земљи у целини, као што су државни органи, туристичка привреда, стручне и образовне институције, управе заштићених природних добара, невладине организације и локално становништво. Овде се посебно мисли на допринос резултата истраживања у домену правилног усмеравања будућег развоја туризма у Рамсарским подручјима у Војводини. У том контексту, на темељу истраживања спроведених у овој докторској дисертацији дефинисан је предлог модела за унапређење туристичке функције Рамсарских подручја, чија примена може допринети Војводини али и Србији у целини, да се успешно позиционирају на специфичном тржишту еко-туризма, за који се предвиђа динамичан раст у 21. веку.

3.5. Оцена достигнутих способности кандидата за самостални научни рад

На основу прегледа дисертације мср Јелене Белиј може се тврдити да се ради о оригиналном научно–истраживачком раду написаном по свим стандардима који су прописани и уобичајени за овакву врсту радова. С обзиром на то, и чињеницу да је кандидаткиња до сада објавила више научних радова који се баве изучавањем просторних, економских, еколошких, ресурсних и других аспеката развоја туризма у заштићеним природним добрима Србије, укључујући Рамсарска подручја, као и да је досадашње научно усавршавање и рад кандидаткиње у складу са темом дисертације, сматрамо да је њеном успешном изградом потврђено да мср Јелена Белиј поседује потребну способност, знање и зрелост, и да се може самостално бавити научним радом у оквиру ове комплексне материје.

4. ОСТВАРЕНИ НАУЧНИ ДОПРИНОС

4.1. Приказ остварених научних доприноса

- Докторска дисертација пружа значајан теоријско-методолошки допринос туризмолешким истраживањима из области: туристичког активирања заштићених природних добара, са посебним акцентом на Рамсарским подручјима која се налазе у Војводини, усклађивања развојне и заштитне функције ових природних добара, и унапређења пласмана туристичке понуде Војводине на домаћем и иностраном тржишту.
- Резултати научних истраживања представљају значајан допринос досадашњим истраживањима одрживости развоја туризма у Рамсарским подручјима Србије, као кључне компоненте одрживог развоја ових заштићених добара у целини.
- Резултати научних истраживања су омогућили да се адекватно и свеобухватно сагледа реално стање туризма у Рамсарским подручјима Војводине и Србије у целини, да се идентификују постојећи проблеми и предложе начини за њихово решавање и трајно превазилажење у будућности.
- Резултати истраживања чине респектабилну и поуздану основу за дефинисање стратешких опредељења у креирању туристичке понуде Војводине, дефинисање јасних развојних циљева, одређивање динамике њихове реализације, и ефикасну сарадњу свих интересних партнера укључених у туристичко привређивање.

- У дисертацији је дефинисан предлог конкретних мера и активности за унапређење интегралне туристичке понуде Војводине, у којој би Рамсарска подручја добила адекватну заступљеност и већи значај него раније, битно доприносећи нашој северној покрајини и Србији у целини, да се успешно позиционирају на специфичном тржишту еко-туризма као кључном облику туристичког активирања заштићених природних добара.

4.2. Критичка анализа резултата истраживања

У досадашњем периоду било је парцијалних истраживања посвећених проблематици развоја туризма у појединим Рамсарским подручјима у Војводини, односно анализи међусобног односа заштитне и развојне функције ових добара. Међутим, за разлику од ових парцијалних приступа истраживању, кандидаткиња је у изради дисертације настојала да целовито сагледа разноврсне могућности туристичког активирања Рамсарских подручја Војводине, детаљно анализира хетерогене аспекте/ефекте развоја туризма у овим добрима, и на, научно објективан начин, сагледа начине интегрисања туристичке понуде Рамсарских подручја у јединствену туристичку понуду Војводине. У спровођењу овог научног истраживања кандидаткиња је уважила савремена теоријска знања из домена развоја туризма у Рамсарским подручјима као специфичним заштићеним добрима, искуства добре праксе управљања Рамсарским подручјима у свету, константно водећи рачуна да Рамсарска подручја Војводине сагледава у контексту досадашњих резултата и перспектива развоја туризма у Војводини као целини. Такав приступ, уз анализу обимне архивске грађе, коришћење разноврсних и добро комбинованих методолошких поступака, са акцентом на емпиријском истраживању и контактним испитивањима туристичке клијентеле, омогућили су да се туристички потенцијали Рамсарских подручја у Војводини сагледају на нов и интегралан начин, и креирају конкретне смернице њиховог будућег и успешнијег туристичког активирања, у односу на досадашњи период.

4.3. Верификација научних доприноса

- **Радови који су резултат истраживања у оквиру докторске дисертације:**

Категорија М 23

- Pavlović, S., Belij, M., **Belij, J.**, Ilinčić, M., Mihajlović, B. (2016). Negotin wine region, then and now – the role of tourism in revitalising traditional winemaking. *Anthropological notebooks* 22 (1), pp. 23-57. (IF у 2015.г: 0.250; ISSN: 1408-032X).

Категорија (М63)

- Илинчић, М., **Белиј, Ј.**, Белиј, М. (2015). Климатске промене и њихов утицај на заштићена природна добра и развој екотуризма Војводине. Осми научно-стручни скуп са међународним учешћем – Планска и нормативна заштита

простора и животне средине. Палић 16-18.04.2015 (Зборник радова). Асоцијација просторних планера Србије, Универзитет у Београду - Географски факултет, Београд, стр. 395-401. ISBN 978-86-6283-023-4, COBISS.SR-ID 214347788.

- **Белиј, Ј.**, Белиј, М., Илинчић, М. (2016). Интегралан приступ развоју туризма у Рамсарским подручјима Војводине. Шести научно-стручни скуп са међународним учешћем „Локална самоуправа у планирању и уређењу простора и насеља“. Асоцијација просторних планера Србије, Универзитет у Београду - Географски факултет, Београд, стр. 465-470. ISBN 978-86-6283-040, COBIS.SR-ID 223802636.
 - Илинчић, М., Белиј, М., **Белиј, Ј.** (2016). Природно-географски предуслови као основа развоја туризма у СРП Делиблатска пешчара. Шести научно-стручни скуп са међународним учешћем „Локална самоуправа у планирању и уређењу простора и насеља“. Асоцијација просторних планера Србије, Универзитет у Београду - Географски факултет, Београд, стр. 471-477. ISBN 978-86-6283-040, COBIS.SR-ID 223802636.
 - **Белиј, Ј.**, Белиј, М. (2016). Степен туристичке развијености у Рамсарским подручјима Војводине и мере за његово унапређење. Други симпозијум о заштити природе са међународним учешћем, 1-2. април 2016. године. Покрајински завод за заштиту природе, Нови Сад, стр. 95-101. ISBN 978-86-915199-9-5.
- **Остали радови објављени у периоду након пријаве дисертације:**

Категорија (M51)

- Белиј, С., Илинчић, М., **Белиј, Ј.**, Белиј, М. (2014). Одрживо планирање и политика развоја туризма на примеру средњовековних тврђава на Дунаву. Гласник Српског географског друштва, свеска XCIV, бр. 3, 69-82. UDC: 338.484:502.131.1(282.243.7).

5. ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

На основу увида у докторску дисертацију под насловом „УЛОГА РАМСАРСКИХ ПОДРУЧЈА У КРЕИРАЊУ ИНТЕГРАЛНЕ ТУРИСТИЧКЕ ПОНУДЕ ВОЈВОДИНЕ“ кандидаткиње мср Јелене Белиј, Комисија за преглед, оцену и одбрану докторске дисертације подноси следећи закључак и предлог:

Докторска дисертација под наведеним насловом представља оригинално научно дело, урађено у потпуности са важећим стандардима и нормама научно-истраживачког рада. Рад је урађен у складу са темом на коју је Наставно-научно веће Географског факултета Универзитета у Београду дало сагласност.

Дисертација мср Јелена Белиј урађена је на високом научном нивоу уз поштовање свих важећих стандарда научног рада. Кандидаткиња је, употребом различитих и адекватно одабраних методолошких техника, комплексно обрадила проблематику садашњег стања развијености туризма у Рамсарским подручјима у Војводини, дефинишући конкретне и научно утемељене смернице за квалитетније и тржишно успешније туристичко активирање ових добара, као битне компоненте јединствене и хетерогене туристичке понуде Војводине, чиме би се остварили знатно бољи резултати на домаћем и иностраном туристичком тржишту. Сложен теоријско-методолошки приступ истраживању, успешно коришћење различитих методолошких поступака, као и детаљна и аналитичка обрада обимне архивске грађе, показују да је мср Јелена Белиј квалификована за научно-истраживачки рад. Адекватан методолошки приступ који је кандидаткиња прилагодила циљевима и задацима истраживања у овој дисертацији, омогућила је да се на комплексан и холистички начин сагледа актуелно стање развоја туризма у Рамсарским подручјима у Војводини.

У дисертацији је дефинисан сет конкретних и научно оправданих мера и активности за побољшање туристичког активирања Рамсарских подручја као битног сегмента интегралне туристичке понуде Војводине, утемељен на примерима добре праксе из других европских земаља, али и прилагођен геопросторним, еколошким, социо-културним и економским особеностима ове врсте заштићених природних добара наше земље. Применом оваквог модела могуће је остварити економске и друштвене циљеве развоја туризма у Рамсарским подручјима, уз истовремену заштиту кључних еколошких процеса, културних вредности ових вредних и специфичних добара, као и задовољење потреба туриста.

Имајући у виду научну заснованост, методолошки приступ, научни и практични значај овог рада, као и компетентност и оспособљеност кандидаткиње да се бави научним радом, Комисија предлаже Научно-наставном већу Универзитета у Београду - Географског факултета да се докторска дисертација под називом „**Улога Рамсарских подручја у креирању интегралне туристичке понуде Војводине**“, кандидаткиње мср Јелене Белиј, прихвати и упути на коначно усвајање Већу научних области грађевинско-урбанистичких наука Универзитета у Београду.

Београд, 05.05. 2017. г.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

Проф. др Добрица Јовичић
Универзитет у Београду, Географски факултет

Проф. др Снежана Ђурђић
Универзитет у Београду, Географски факултет

Проф. др Владимир Стојановић
Универзитет у Новом Саду, Природно-математички факултет